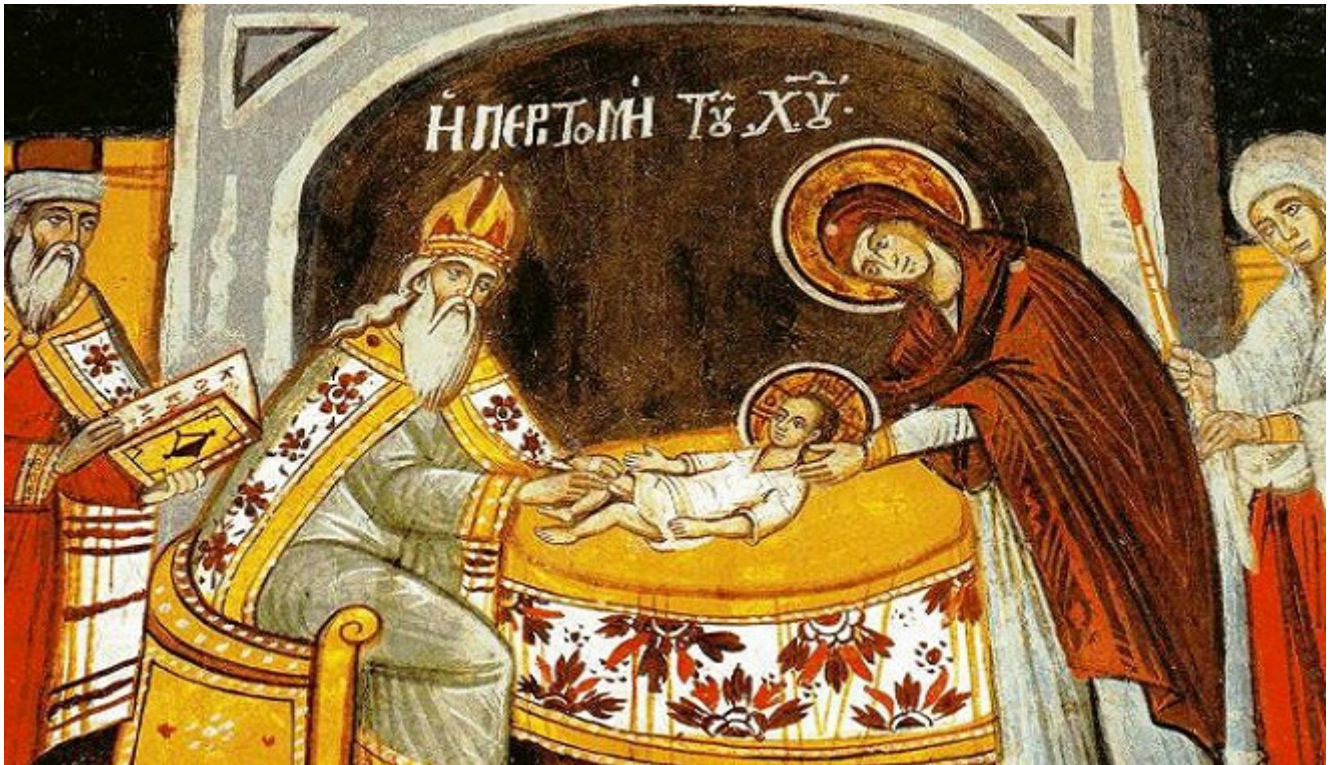

«Περιτομήν θελήσει καταδεχθείς σαρκικήν»

/ [Ορθόδοξες Προβολές](#)

Του Λαμπρου Σκόντζου, Θεολόγου - Καθηγητού

Οφείλουμε πριν απ' όλα να ευχαριστήσουμε τον Άγιο Τριαδικό Θεό, ο Οποίος μας αξίωσε για μια ακόμα φορά να εισέλθουμε σε έναν ακόμη νέο ενιαυτό της αρρήτου χρηστότητός Του. Αυτό είναι δείγμα και αποτέλεσμα της ακένωτης αγαθότητός Του και της αέναης Πρόνοιάς Του για ολόκληρη τη δημιουργία Του και ιδιαίτερα για τον άνθρωπο. Η μόνη ανταπόδοση γι' αυτή την μεγάλη δωρεά πρέπει να είναι ο διαρκής αίνος και η αδιάκοπη δοξολογία μας προς το υπέρτατο και άγιο όνομά Του.

Η ενανθρώπηση του Θεού Λόγου δεν είναι κάποιο αφηρημένο θεωρητικό σχήμα, ούτε κάποια μυθοπλασία κάποιου ευφάνταστου μυθογράφου, αλλά πραγματικό γεγονός, το οποίο έλαβε χώρα σε συγκεκριμένο χώρο και χρόνο (Γαλ.4,4). Η μεγάλη δεσποτική εορτή της Περιτομής του Κυρίου μας υπενθυμίζει αυτή την μεγάλη αλήθεια και τονίζει ιδιαίτερα την πραγματική ανθρώπινη φύση, την οποία εκών ενδύθηκε, για χάρη της δικής μας σωτηρίας.

Η καθιέρωση του εορτασμού της Περιτομής του Κυρίου από την Εκκλησία, συνέτεινε αναμφίβολα η δράση κάποιων αιρετικών κύκλων της αρχαίας Εκκλησίας, οι οποίοι αρνούνταν την πραγματική ενανθρώπηση του Θεού Λόγου και δίδασκαν

την μη πραγματική ενανθρώπηση του Θεού Λόγου. Τέτοιοι υπήρξαν οι αιρετικοί δοκῆτες, οι οποίοι δίδασκαν την κακοδοξία ότι δήθεν η ενανθρώπηση του Χριστού έγινε φαινομενικά, «κατά δόκησιν», όπως τόνιζαν. Αυτοί μαζί με τους Μαρκιωνίτες, τους Μανιχαίους και άλλους αιρετικούς, όλοι τους πρόδρομοι των αιρετικών Μονοφυσιτών του 5ου αιώνα, επιχείρησαν να νοθεύσουν την αλήθεια της Εκκλησίας μας.

Η Εκκλησία μας μεταχειρίστηκε κάθε μέσον να προασπίσει την άπαξ αποκαλυφθείσα και παραδοθείσα αλήθεια (Ιουδ.3). Ακόμα και εορτές καθιέρωσε για να περιχαρακώσει τις ύψιστες και σωτήριες αλήθειές Της. Είναι ιστορικά βεβαιωμένο πως οι εορτές των Χριστουγέννων, της Περιτομής και των Θεοφανείων καθιερώθηκαν από την ανάγκη του αντιαιρετικού αγώνα της Εκκλησίας μας και κατόπιν έλαβαν εορταστικό χαρακτήρα, όπως εμείς τις βιώνουμε σήμερα.

Η περιτομή ήταν μια πρακτική συνηθισμένη σε πολλούς λαούς της αρχαιότητας. Ο Ηρόδοτος αναφέρει πως πρώτοι που έκαναν περιτομή στα άρρενα τέκνα τους ήταν οι Αιθίοπες και οι Αιγύπτιοι, κυρίως για λόγους υγιεινής (Ηροδ.Ιστ.Β΄,104). Ιστορικά ίσως οι Εβραίοι πήραν την συνήθεια αυτή από τους Αιγυπτίους. Σύμφωνα με την Παλαιά Διαθήκη όμως την περιτομή θέσπισε ο ίδιος ο Θεός κατά παραγγελία Του στον πιστό Αβραάμ, ως μια πράξη διαφοροποιήσεως των απογόνων του από τους άλλους λαούς, ώστε μέσω αυτών να υλοποιηθεί το σχέδιο της σωτηρίας του κόσμου. «Αύτη η διαθήκη, ην διατηρήσεις, ανά μέσον εμού και υμών και ανά μέσον του σπέρματός σου μετά σε εις τας γενεάς αυτών' περιτμηθήσεται υμών παν αρσενικόν, και περιτμηθήσεθε την σάρκαν της ακροβυστίας υμών, και έσται εις σημείον διαθήκης ανά μέσον εμού και υμών. Και παιδίον οκτώ ημερών περιτμηθήσεται υμίν» (Γεν.17,12).

Η περιτομή όλων των αρένων νηπίων γινόταν από τον πατέρα τους ή από ειδικούς στην περιτομή που ονομάζονταν *mohei*, την ογδόη ημέρα από τη γέννησή τους, όπως είχε διατάξει ο Θεός. Γινόταν στα σπίτια των νηπίων ή συχνότερα στις συναγωγές ενώπιον συγγενών και φίλων. Η τελετουργία της περιτομής ήταν για τους Ιουδαίους της εποχής εκείνης μεγάλης σπουδαιότητας γεγονός. Το παιδί που περιτέμνονταν θεωρούνταν πια μέλος του λαού του Θεού, τηρητής της διαθήκης, η οποία συνήφθη μεταξύ του Θεού και του Αβραάμ (Γεν,17,12). Ο περιτετμημένος ήταν υποχρεωμένος να τηρεί τις διατάξεις του Νόμου και είχε το αποκλειστικό δικαίωμα να εορτάζει το Πάσχα, σε αντίθεση με τους απερίτμητους, οι οποίοι δεν είχαν αυτό το δικαίωμα.

Μαζί με την περιτομή γινόταν και η ονοματοδοσία. Η τελετουργία της περιτομής ήταν κάτι σαν το χριστιανικό βάπτισμα, του οποίου υπήρξε τύπος. Όπως ο

περιτετμημένος γινόταν μέλος του λαού της Διαθήκης, ξεχωριστός από τους μη υπερτιμημένους, έτσι και ο βαπτισμένος αναγεννιέται και γίνεται άγιος, ξεχωριστός, μέλος της Εκκλησίας του Χριστού, προορισμένος να κληρονομήσει τη βασιλεία του Θεού (Ρωμ.6,4).

Σύμφωνα με τον ευαγγελιστή Λουκά, την ογδόη ημέρα από τη γέννηση του Κυρίου, ο Ιωσήφ και η Μαρία τήρησαν τη μωσαϊκή εντολή της περιτομής. Με λακωνικό τρόπο ο ιερός ευαγγελιστής αναφέρει πως «ότε επλήσθησαν αι ημέραι του περιτεμείν το παιδίον, και εκλήθη το όνομα αυτού Ιησούς, το κληθέν υπό του αγγέλου προ του συλληφθήναι αυτόν εν τη κοιλία» (Λουκ.2,21). Ο άγιος Εφραίμ ο Σύρος αναφέρει την πληροφορία ότι την περιτομή του Κυρίου έκαμε ο μνήστωρ Ιωσήφ. Επίσης ο άγιος Επιφάνιος Κύπρου αναφέρει πως η περιτομή έγινε στο Σπήλαιο της Γεννήσεως. Βεβαίως ο ιερός ευαγγελιστής αποσιωπά κάθε λεπτομέρεια από την τελετή αυτή, διότι προφανώς δεν έχουν να μας προσφέρει, σύμφωνα με τους Πατέρες, όφελος για τη σωτηρία μας.

Την Εκκλησία μας δεν ενδιέφερε αυτή καθ' εαυτή η εκπλήρωση αυτής της νομικής διάταξης του μωσαϊκού νόμου από τον Κύριο. Την ενδιέφερε κυρίως να τονισθεί, δια της περιτομής Του, και να αποδειχθεί, η πραγματική ανθρώπινη φύση Του, την οποία αρνούνταν οι αιρετικοί. Ο θεόπνευστος ευαγγελιστής συμπεριέλαβε στο ευαγγέλιό του και το γεγονός της περιτομής για να μπορεί η Εκκλησία να αποκρούει κάθε δοκητική, μανιχαϊστική και μονοφυσιτική κακοδοξία.

Η μη παραδοχή της ορθοδόξου διδασκαλίας της Εκκλησίας μας, περί της αληθινούς ενανθρωπήσεως του Υιού και Λόγου του Θεού, εκθεμελιώνει κυριολεκτικά ολόκληρο το οικοδόμημα της εν Χριστώ απολυτρώσεως του ανθρωπίνου γένους. Αν δεν έγινε πραγματικά η σάρκωση του Λυτρωτή δεν έχουμε πραγματική σωτηρία, ο Χριστός δεν είναι πραγματικός σωτήρας, αλλά ένας από τους πολλούς ιδρυτές θρησκειών της ανθρωπότητας. Το πρόβλημα αυτό απασχόλησε έντονα την Εκκλησία τον 5ο αιώνα, όταν ο αρχιμανδρίτης Ευτυχής από την Κωνσταντινούπολη αρνούνταν την ανθρώπινη φύση του Χριστού. Για το λόγο αυτό συγκλήθηκε η Δ' εν Χαλκηδόνι Οικουμενική Σύνοδος, το 451.

Ο Υιός και Λόγος του Θεού είναι ο φυσικός Υιός του Θεού, απόρροια της δικής Του φύσεως. Γεννήθηκε προπάντων των αιώνων από τον Πατέρα, όπως μας βεβαιώνει ξεκάθαρα η αγία Γραφή. «Υιός μου ει συ εγώ σήμερον γεγέννηκά σε» (Εβρ.1,5) είπε, δια του Ψαλμωδού ο Θεός Πατέρας, στο Θεό Υιό. Η προαιώνια βουλή του Θεού αποφάσισε να αποστείλει τον Λόγο στον κόσμο ως σωτήρα του από τη φθορά της αμαρτίας και του θανάτου. Έτσι, «ότε ήλθε το πλήρωμα του χρόνου» (Γαλ.4,4), ο Λόγος, δια της Παρθένου Μαρίας, προσέλαβε την ανθρώπινη φύση και αφού την καθάρισε από τους ρίπους της αμαρτίας, την αναδημιούργησε και την

επάνεφερε στην προπρωτική της κατάσταση, την έκαμε δική Του φύση, χωρίς να αφήσει ούτε στιγμή τη θεία φύση Του. Ένωσε ασύγχυτα και αρμονικά τις δύο φύσεις στο θεανδρικό Του πρόσωπο. Έγινε ο Θεάνθρωπος. Η ένωση των δύο φύσεων στο πρόσωπο του Λυτρωτή σημαίνει αντικειμενική πραγμάτωση της σωτηρίας μας.

Η ενανθρώπιση του Λόγου όμως είναι γεγονός ασύλληπτης αυτοταπείνωσής Του. «Εν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων ... εαυτὸν ἐκένωσε μορφὴν δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος, καὶ σχήματι ἐυρεθείς ὡς ἄνθρωπος ἐταπείνωσεν εαυτὸν γενόμενος ὑπόκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ» (Φιλιπ.2:7). Εάν δεν δούμε το μυστήριο της θείας συγκαταβάσεως υπό το πρίσμα της άμετρης αγάπης του Θεού για το πλάσμα Του τον άνθρωπο, αποτελεί αυτό το μεγαλύτερο σκάνδαλο όλων των εποχών. Το αρχαιοελληνικό αξίωμα «Θεός, ἀνθρώποις οὐ μείγνεται», πολλῶ δε μάλλον ἡ ἀνθρωποποίηση Θεοῦ ἀποτελεῖ ὀρθολογικά τὴ χειρότερη μωρία τῆς ἱστορίας. Ὅμως ἡ ἀγαθότητα καὶ φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ ὑπερέβη ὅλα τὰ διαχωριστικά με τὴν ἀνθρωπότητα. Ἐκαμε τὴ μεγάλη κίνηση καὶ ταπείνωσε τὸν Υἱό Του καὶ τὸν ἔκαμε ἄνθρωπο, προκείμενου νὰ σωθεῖ τὸ ἀνθρώπινο γένος. Κατέβηκε Ἀυτός στα ἀνθρώπινα πλαίσια, μέχρι καὶ τῆς κατάστασης τοῦ θανάτου γιὰ νὰ ἀναστήσει τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὴν κατάσταση τῆς πνευματικῆς νεκρώσεως καὶ νὰ τὸν ἀνεβάσει τὸν ἄνθρωπο στα οὐράνια τοῦ θρόνου Του.

Ὅσο καιρὸ ὁ σαρκωμένος Λόγος βρισκόταν στὴ γῆ, ταυτόχρονα ὡς Θεός βρισκόταν καὶ στὸν οὐρανό. Βρισκόταν παντοῦ, ὡς πανταχοῦ παρὼν, διότι με τὴν πρόσληψη τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως δὲν ἀποποιήθηκε τὴ θεία φύση Του. Σὲ αὐτὴν Του τὴν διπλὴ ιδιότητα, ὡς ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ ἀληθινοῦ ἀνθρώπου, ἐγκτεῖται καὶ τὸ γεγονός τοῦ ἀληθινοῦ σωτήρα. Σῶζει ὡς ἀληθινός Θεός με τὸ ὅτι ἐγίνε ἀληθινός ἄνθρωπος, καθ' ὅτι προσέλαβε πραγματικά τὴν ἀνθρώπινη φύση καὶ τὴν ἔσωσε στὸ πρόσωπό Του. Κάθε παρέκκλιση ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἀλήθεια ἀποτελεῖ αἵρεση γιὰ τὴν Ἐκκλησία μας. Ὁ Νεστοριανισμός εἶχε ἀρνηθεῖ τὴ θεία φύση τοῦ Χριστοῦ καὶ ὁ Μονοφυσιτισμός εἶχε ἀρνηθεῖ τὴν ἀνθρώπινη φύση τοῦ Χριστοῦ. Καὶ οἱ δυο αὐτές δογματικές παρεκτροπές καταδικάστηκαν ἀπὸ τὶς Γ' καὶ Δ' Οἰκουμενικές Συνόδους, ὡς ἐκτροπὴ ἀπὸ τὴν ἀλήθεια καὶ ὡς ἔχοντες σοβαρότατες σωτηριολογικές συνέπειες. Ὁ ευαγγελιστὴς Ἰωάννης τόνισε ἰδιαίτερα πὼς «οἱ μὴ ὁμολογούντες Ἰησοῦν Χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί' οὗτος ἐστὶν ὁ πλάνος καὶ ὁ ἀντίχριστος» (Β' Ἰωάν.7).

Αξίζει νὰ ἀναφέρουμε δύο ἀποσπάσματα ἀπὸ τοὺς δογματικούς ὅρους τῶν ἀναφερόμενων ἀγίων Συνόδων, γιὰ νὰ δούμε τὴ θεολογικὴ σαφήνεια τῆς Ἐκκλησίας μας γιὰ τὸ μεγάλη αὐτὴ ἀλήθεια: «... ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν ὁμολογούμεν Υἱὸν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν συμφώνως ἅπαντες ἐκδιδάσκομεν, τέλειον

τον αυτόν εν θεότητι και τέλειον τον αυτόν εν ανθρωπότητι, Θεόν αληθώς και άνθρωπον αληθώς τον αυτόν εκ ψυχής λογικής και σώματος, ομοούσιον τω Πατρί κατά την θεότητα, και ομοούσιον ημίν τον αυτόν κατά την ανθρωπότητα ... ένα και τον αυτόν Χριστόν, υιόν, κύριον, μονογενή, εν δύο φύσεσιν ασυγχύτως, ατρέπτως, αδιαιρέτως, αχωρίστως γνωρίζομεν, ουδαμού της των φύσεων διαφοράς ανηρημένης δια την ένωσιν, σωζομένης δε μάλλον της ιδιότητος εκατέρας φύσεως και εις εν πρόσωπον και μιαν υπόστασιν συντρεχούσης, ουκ εις δύο πρόσωπα μεριζόμενον ή διαιρούμενον, αλλ' ένα και τον αυτόν υιόν, μονογενή, Θεόν, Λόγον, Κύριον Ιησούν Χριστόν...» (Όρος Δ'Οικ. Συνόδου, παρά Ι. Καρμίρη, τα Δογματικά και Συμβολικά μνημεία, Αθήναι 1952, σελ.165).

Το γεγονός της θείας ενανθρωπήσεως πρέπει να αποτελεί για κάθε πιστό χριστιανό τη βάση της πίστεώς του. Να μην έχει την παραμικρή αμφιβολία ότι «επεσκέψατο ημάς εξ ύψους ο Σωτήρ ημών», για να μας λυτρώσει από τη δουλεία της αμαρτίας και τη φθορά του θανάτου. Σύμφωνα με την θεσπέσια υμνολογία της εορτής, «Συγκαταβαίνων ο Σωτήρ τω γένει των ανθρώπων κατεδέξατο σπαργάνων περιβολήν' ουκ εβδολεύξατο σαρκός την περιτομήν ο οκταήμερος κατά την Μητέρα και άναρχος κατά τον Πατέρα» για την ημών σωτηρία. Αυτός έκαμε τη μεγάλη κίνηση, περιμένοντας από τον άνθρωπο να κάνει τη δική του μικρή κίνηση, να Του δώσει το χέρι του, για να τον σώσει, να τον δοξάσει και να τον κάνει υιό και κληρονόμο της ατέρμονης βασιλείας Του. Είναι ανάγκη να ξεφύγουμε από τα νοητά δεσμά του αμαρτωλού κόσμου και να ανεβάσουμε το νου μας στα ουράνια. Μόνο έτσι θα επωφεληθούμε από τις δωρεές της θείας συγκαταβάσεως.

Ένας νέος χρόνος εκτείνεται μπροστά μας. Είναι στο χέρι μας να τον αξιοποιήσουμε δημιουργικά για την πνευματική μας πρόοδο. Άλλωστε για τον συνειδητό χριστιανό δεν υπάρχει χρόνος χαμένος, διότι η κάθε στιγμή της ζωής του προκαθορίζει την θέση του στην αιωνιότητα. Κατά συνέπεια καλούμαστε στη νέα χρονιά να αξιοποιήσουμε τις πλούσιες δωρεές του Θεού για την αξιολογική μας πρόοδο και τη σωτηρία μας. Να έχουμε πάντοτε υπόψη μας ότι δεν ήμαστε μόνοι στον αγώνα μας, αλλά υπάρχει κοντά μας ο Ενανθρωπήσας Θεός, ο Οποίος ευλογεί και επαυξάνει την προσπάθειά μας. Καλό, ευλογημένο και δημιουργικό νέο έτος!

Πηγή: www.pemptousia.gr